

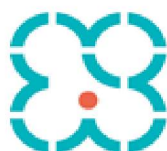
SLT ÅRSRAPPORT 2019

SLT - HVA ER DET?

Samordning av Lokale rus- og kriminalitetsforebyggende Tiltak

BÆRUM KOMMUNE

SLT

Samordning av lokale rus- og kriminalforebyggende tiltak

POLITIET

OSLO POLITIDISTRIKT

SAMMENDRAG

Samordning av Lokale Rus og kriminalitetsforebyggende Tiltak (SLT) er en modell utviklet av det kriminalitetsforebyggende råd (KRÅD), og er implementert i cirka 200 kommuner og bydeler i Norge. Modellen skal sikre et effektivt, forpliktende og koordinert samarbeid på tvers av fag-/etat-/sektor og kommunegrenser i det rus- og kriminalitetsforebyggende arbeidet. Arbeidet skal være kunnskapsbasert og proaktivt. I Bærum kommune retter arbeidet seg mot barn og unge i aldersgruppen 0-23 år, med unntak av innsatsen rettet mot forebygging av ekstremisme. Dette fagområdet har ingen aldersbegrensning.

SLT er en trenivås modell med et styrende-, koordinerende- og utførende nivå. SLT forplikter både kommune og politi til å ha et tett og nært samarbeid rundt bestemte innsatsområder. Styret for SLT Bærum er sammensatt av representanter for ordfører og rådmann, samt leder for enhet Vest i Oslo politidistrikt/stasjonssjef i Bærum og seksjonsleder forebyggende enhet Vest. Koordineringsgruppen er underlagt SLT styret og er satt sammen av kommunale tjenester relevante for målgruppen, samt representanter fra politiet og fylkeskommunen. Det utførende nivået består av tre ungdomsteam, samt alle som jobber med barn og unge. SLT koordinatorene er styrets sekretærer og ansvarlig for drift av koordineringsgruppen og ungdomsteamene.

Utfordringsbildet i Bærum for 2019, basert på innspill fra politiet, kriminalitetsstatistikken og Ungdomsundersøkelsen, viser at det er viktig å ta tak i utfordringene rundt rus, vold, seksuelle krenkelser- og overgrep, vinningsforbrytelser og hatkriminalitet og ekstremisme. Dette samsvarer til dels med innsatsområdene for SLT i 2019 og videre for 2020. Vinningsforbrytelser vil det sees nærmere på i 2020.

Politiet melder at de største utfordringene i 2019 har vært:

- Rus, spesielt bruk av cannabis
- Tyveri i form av «mindre tyveri fra butikk», samt kortbedrageri
- Seksuallovbrudd (inkludert deling av bilder som seksualiserer jevnaldrende, altså barn under 18 år)
- Vold, politiet antar at det er mørketall
- Bekymringer for enkeltindivider knyttet til radikaliserings og voldelig ekstremisme

Innsatsområdene for SLT 2019 er delt inn i fire deler med undermål og tiltak knyttet til seg.

Gjøre SLT modellen kjent og benyttet

- Få SLT strukturen på plass hvor koordineringsgruppe og utførernivå kommuniserer og rus- og kriminalitetsutfordringer løftes opp i SLT systemet
- Gjøre SLT kjent internt i kommunen og eksternt opp mot samarbeidspartnere

Kriminalitetsforebygging

- Forebygge radikaliserings og ekstremisme
- Forebygge vold og seksuelle overgrep mot barn og unge
- Forebygge kriminalitet på nett

Rusforebygging

- Forebygge rusbruk blant ungdom

Samarbeid med ungdom og foresatte inn i SLT innsatsområdene

- Følge opp resultater fra Ungdata ungdomsundersøkelsen 2019
- Invitere ungdom til den årlige SLT konferansen
- Danne ekspertpaneler på ulike tema/invitere ungdom med på utforming av konkrete tiltak
- Delta jevnlig på møter hos Ungdomsrådet

Innhold

Forord	4
1. SLT modellen – hva er det?	5
1.1 SLT styret, mandat og målgruppe	5
2. Utfordringsbildet Bærum 2019	6
2.2. Utfordringsbildet i Bærum 2019 beskrevet av politiet	7
2.3 Ungdomsundersøkelsen Ungdata 2019	11
2.3.1 Generell oppsummering av Ungdataresultater 2019	11
2.3.2 Oppsummering Ungdataresultater rus og kriminalitet 2019	12
3. Status og fremdrift på SLT innsatsområdene 2019	15
4. SLT i praksis.....	22
4.1 SLT koordinatorens ansvar og oppgaver	23
4.2 Politiets struktur	23
4.3 Ungdomsteamene	24
4.4 SLT Koordineringsgruppen	25
5. SLT samarbeid og forankring	27
5. Avslutning	28

FORORD

Denne rapporten gir en oversikt over det rus- og kriminalitetsforebyggende arbeidet i Bærum i 2019, som er direkte knyttet til, eller forankret i, samarbeidsmodellen SLT (Samordning av Lokale rus- og Kriminalitetsforebyggende Tiltak). Modellen skal sikre at vi alle drar i samme retning i det forebyggende arbeidet. Det finnes ikke en tjeneste som har et aleneansvar for hverken rus – eller kriminalitetsforebygging. Dette er noe vi bare kan klare om vi jobber sammen. Vi besitter ulik kompetanse, men jobber mot samme mål.

Det foregår selvfølgelig mye godt forebyggende arbeid utenom det som er nevnt her. Samtidig er det viktigste forebyggingsarbeidet det som skjer i hjemmene, barnehagene, skolene og fritiden til barna våre hver dag.

Det er viktig å understreke at Bærum har en ungdomsgenerasjon det er all grunn til å være stolt av, og som det stort sett går veldig bra med. Vi må huske det når vi skriver om tema som rus, kriminalitet, ekstremisme, vold og overgrep. Det er likevel viktig at vi tør å sette ord på det som ikke er optimalt i vår kommune. Først da kan vi gjøre noe med det. Det skylder vi våre barn og spesielt de som bærer på ekstra tung bagasje som kanskje gir seg utslag i rus eller kriminalitet.

10. august 2019 ble Bærum utsatt for et terrorangrep. Det er en hendelse som preget året og som fortsatt preger oss.

Avslutningsvis vil vi takke alle gode medarbeidere, kollegaer og samarbeidspartnere for jobben, innsatsen og engasjementet- vi ser frem til fortsettelsen.

SLT styret i Bærum, mai 2020;

Leder: Lisbeth Hammer Krog, ordfører

Nestleder: Stein Olav Bredli, leder for enhet Vest og stasjonssjef Bærum politistasjon.

Ann-Gørild Kjeldsen seksjonsleder forebyggende enhet Vest

Haakon Kvenna Veum, Leder Hovedutvalg barn og unge

Kristin Nilsen velferdsdirektør, representant for rådmann

1. SLT MODELLEN – HVA ER DET?

SLT er en trenivå modell med et styrende-, koordinerende- og utførende nivå som forplikter både kommune og politi til å ha et tett og nært samarbeid rundt bestemte innsatsområder i sitt felles rus- og kriminalitetsforebyggende arbeid. Modellen har sitt utspring fra den danske SSP-modellen (Skole, Social, Politi), men har blitt utviklet av det kriminalitetsforebyggende råd (KRÅD) til bruk i norske kommuner. Hensikten er å samordne og sikre et effektivt, forpliktende og koordinert samarbeid på tvers av fag-/etat-/sektor og kommunegrenser i det rus- og kriminalitetsforebyggende arbeidet. Det er cirka 200 kommuner og bydeler i Norge som har tatt modellen i bruk i sitt forebyggende arbeid. Bærum kommune vedtok i august 2012 å implementere SLT modellen innenfor eksisterende rammer. Bærum kommune har to SLT koordinatorene som arbeider innen ulike fagområder.

SLT har til hensikt å være et verktøy for samarbeidspartnere for:

- å holde seg orientert om hva som skjer
- å vite hva utfordringsbildet i kommunen til enhver tid er
- å gjøre noe med det

Samtidig skal SLT nettverket ha oversikt over overordnede føringer og SLT styret holdes hele tiden informert og oppdatert. Behov og utfordringer som ikke kan løses på utførende nivå løftes til SLT koordineringsgruppen for håndtering. Saker som trenger beslutningsmyndighet av øverste ledelse, løftes til SLT styret.

SLT skal brukes som et verktøy for å effektivisere det tverrfaglige og tverretatlige arbeidet. En suksessfaktor er å få til åpenhet og tillit til hverandre, både på tvers av tjenesteområder internt i kommunen, men også på tvers av politiet, frivillig sektor og næringsliv. SLT modellen følges opp av det nasjonale Kompetansesenter for kriminalitetsforebygging (Kfk) som er organisert i Sekretariatet for konfliktrådene og underlagt Justis- og beredskapsdepartementet.

1.1 SLT styret, mandat og målgruppe

I august 2012 vedtok sektorutvalg for barn og unge å implementere SLT modellen innenfor eksisterende rammer. I mai 2013 tiltrådte første SLT koordinator. Arbeidet ledes av styret for SLT Bærum som er sammensatt av representanter for ordfører og rådmann, samt leder for enhet Vest i Oslo politidistrikt/stasjonssjef i Bærum og seksjonsleder forebyggende enhet Vest. I 2018 ble SLT styret utvidet med seksjonsleder Oppvekst skole. Regionsdirektør i Akershus fylkeskommune valgte å trekke seg ut av styret i 2018. SLT koordinator (ene) er sekretær i styret. Styret for SLT Bærum har ansvar for å fastsette de overordnede rammer for SLT-samarbeidet, sikre fremdrift i arbeidet, prioritere innsatsområder for strategiperioder og det enkelte kalenderår, samt bringe inn saker og bestille analyser og annet kunnskapsgrunnlag. Innsatsområdene i SLT bestemmes ut ifra gjeldende utfordringsbilde synliggjort gjennom kommunens tjenester, Ungdata ungdomsundersøkelsen, politiet, samt forskningsmiljøer. Styret for SLT Bærum har minimum fire møter per år. Det kan opprettes arbeidsgrupper og/eller prosjekter som får ansvar for å koordinere, igangsette og utføre arbeidet innen de prioriterte innsatsområdene.

Mandat

Etablere et forpliktende rus- og kriminalitetsforebyggende samarbeid mellom Bærum kommune og Oslo politidistrikt ved politiet i enhet Vest.

Målsettingen er å samordne og koordinere tiltak som bidrar til å redusere kriminalitet og forebygge rus- og atferds problematikk blant barn og unge.

Arbeidet skal være kunnskapsbasert og proaktivt og tilstrebe å komme tidlig inn i konkrete saker og i risikogrupper/miljøer for å bryte/stanse en uheldig utvikling.

Mandatet er statisk med løpende innsatsområder.

Innsatsområdene vil bli relatert til samfunnsutvikling, behov og basert på kunnskapsinnhenting og analyser.

SLT målgruppen

Barn og unge 0-18/23 år samt deres foresatte, hele befolkningen/universell forebygging

- Bevisstgjøre foreldrene på deres del av ansvaret
- Bevisstgjøre barn og ungdom på konsekvenser knyttet til kriminelle handlinger og rusmisbruk
- Styrke og utvikle ressurser og selvtillit hos barn og unge for å hindre utstøting og stå imot gruppepress

Barn og unge 0-18/23 år samt deres foresatte, risikogruppen/selekter og indikert forebygging

- Barn og ungdom som er i risikozonen for å utvikle en kriminell atferd.
- Barn og ungdom som vokser opp under vanskelige forhold, er utsatt for omsorgssvikt og/eller viser dårlig tilpasning til omgivelsene og/eller begår lovbrudd.
- Ungdom herunder miljøer og grupper som er i risikozonen eller har utviklet bekymringsfull atferd.

Faginstanser

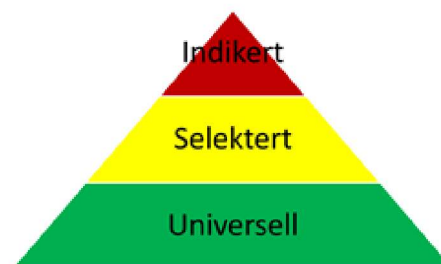
- Gi alle som arbeider med barn og ungdom en felles forståelse av utfordringer og trender i ungdomsmiljøet
- Etablere samarbeidsarenaer med aktuelle samarbeidspartnere som frivillige organisasjoner og næringsliv
- Tverrfaglig og tverretatlig samarbeid samt helhetlig tilnærming er en forutsetning for arbeidet
- Lage en tiltaksplan som bidrar til å nå målsettingen om helhetlig, samordnet innsats
- Ha løpende kontakt med sentrale og offentlige myndigheter samt andre SLT kommuner/koordinatorer

Forebyggingstrekanten

Indikert forebygging: Individuelle tiltak som retter seg mot barn og unge med høy risiko for å utvikle alvorlige atferdsvansker

Selektert forebygging: Tiltak som retter seg mot grupper med moderat risiko for å utvikle atferdsproblemer

Universell forebygging: Tiltak som retter seg mot alle barn og unge i kommunen

2. UTFORDRINGSBILDET BÆRUM 2019

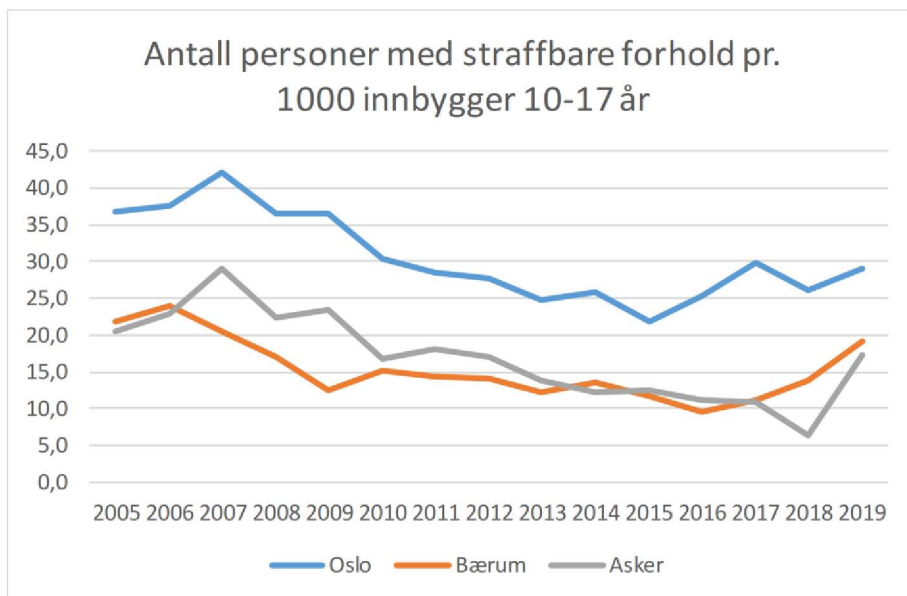
Det gjeldende utfordringsbildet i Bærum skal til enhver tid være førende for SLT arbeidets innsatsområder. For å definere utfordringsbildet, brukes politiets kriminalitetsstatistikk, Ungdomsundersøkelsen Ungdata og innspill fra tjenestene i SLT modellen. Det ligger et potensiale i å i større grad få ungdommens stemme inn i SLT arbeidet.

2.2.Utfordringsbildet i Bærum 2019 beskrevet av politiet

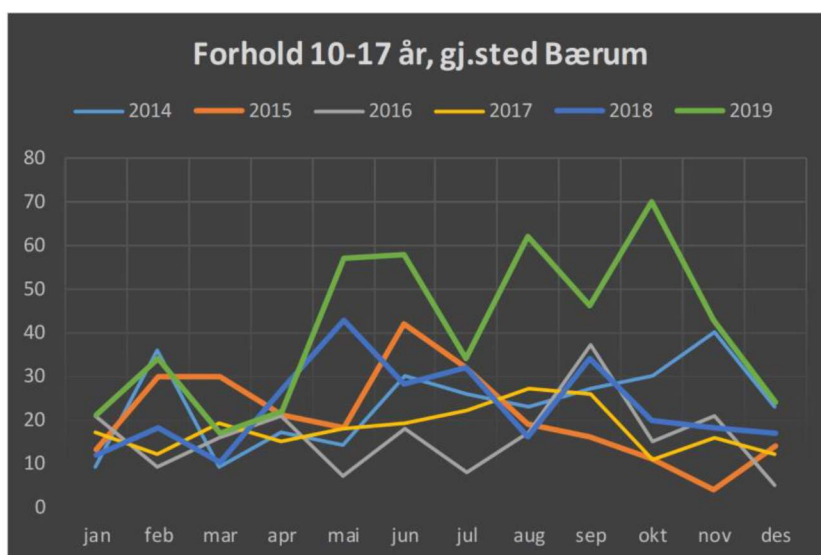
Politiets kriminalitetsstatistikk 2019

Utvikling kriminalitet over tid

Tabellen under viser en sammenligning av de tre kommunene som inngår i Oslo politidistrikt (OPD). Grafene viser antall personer registrert med kriminalitet skjedd i kommunene, som andel av antall innbyggere i samme alder.

Tabellen under viser utvikling av kriminalitet begått i Bærum, gjennom året. Det blir begått minst kriminalitet i vintermånedene. Dette kan henge sammen med ungdoms bevegelsesmønster og at flere er ute i de varme sommermånedene.

Tabellen under viser antall anmeldte forhold med gjerningsperson i alderen 10-17 år med gjerningssted Bærum (altså kan personene bak lovbruddene være bosatt andre steder også). 258 personer sto bak 488 forhold i 2019. Butikktyveri, narkotika og ran er de kategoriene som spesielt skiller seg ut. 183 av 202 butikktyveri er knyttet til Sandvika storsenter. Anmeldte narkotikaforhold har stort sett med politiets innsats å gjøre. Det var få anmeldelser på personer under 18 år på Kadetten. Antall anmeldte seksuallovbrudd med gjerningssted Bærum har økt betydelig siden 2018.

Forhold 10-17 år	2014	2015	2016	2017	2018	2019
ANNEN	30	28	15	23	28	31
NARKOTIKA	48	30	32	15	47	69
SEKSUALLOVBRUDD	6	3	9	5	5	14
SKADEVERK	22	14		4	16	31
TRAFIKK	26	21	8	12	16	9
VINNING	125	132	113	102	131	275
Butikktyveri	91	86	87	89	98	202
Ran		7	5	1		19
Tyveri fra person		1	6		17	12
VOLD	26	20	14	37	19	37
Fysisk vold	14	15	11	21	14	20
Mot offentlig tjenesteperson	7	2		6	2	4
Trusler	5	3	2	10	3	11
ØKONOMI	1	2	2	16	13	22
Totalsum	284	250	195	214	275	488

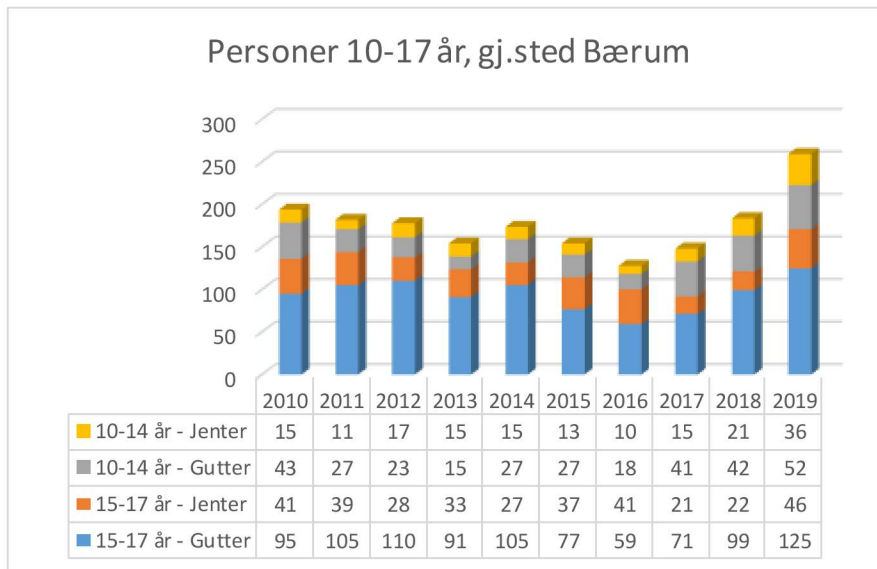
28.04.2020 • Side 9

Tabellen under viser antall anmeldte forhold med gjerningsperson i alderen 18- 22 år med gjerningssted Bærum (altså kan personene bak lovbruddene være bosatt andre steder også). Det er registrert mange flere straffbare forhold i juni enn i andre måneder. Dette henger sammen med Kadetten. Narkotika og alkoholoven utgjør mye av stigningen. Når det gjelder vold og trusler står en person bak 30 av forholdene. Fysisk vold gjelder forhold som omhandler alt fra dytting til drap.

Forhold 18-22 år	2014	2015	2016	2017	2018	2019
ANNEN	62	48	46	51	57	72
Alkoholoven	6	4	2	1	9	21
NARKOTIKA	185	225	161	73	113	195
SEKSUALLOVBRUDD	1	9	21	14	1	4
SKADEVERK	10	24	16	11	6	4
TRAFIKK	103	100	72	98	101	62
VINNING	113	147	75	76	90	91
Butikktyveri	27	35	35	35	29	36
Ran	1	1	1	4	4	4
VOLD	53	49	34	29	47	83
Fysisk vold	27	28	14	16	25	34
Mot offentlig tjenesteperson	16	15	16	3	12	18
Trusler	10	4	4	9	10	31
ØKONOMI	15	20	32	34	24	28
Totalsum	547	622	457	386	439	539

Tabellen under viser antall personer fordelt på kjønn og alder som er anmeldt for kriminalitet, med gjerningssted Bærum. Butikktyveri står for mye av kriminaliteten for personer under 15 år. Dersom butikktyveri fjernes fra statistikken, er det kun to jenter igjen, men fortsatt 34 gutter.

I aldersspennet 15-17 år, halveres antall jenter ved fjerning av butikktyveri. 145 av de 258 personene i statistikken var bosatt i Bærum (116 av 182 i 2018).

Beskrivelse av utfordringsbildet, ved forebyggende avsnitt i politiet, Bærum

Rus

Fra politiets ståsted er det ingen store forandringer på vårt syn på utfordringene vi har blant unge når det gjelder rus. I det ligger det at det fortsatt er vår oppfatning at det er russen, og da spesielt russe bussene, som fungerer som rollemodeller for hvordan man skal feste som ungdom i Bærum. Vi hører fortsatt om ungdom som velger videregående skole ut ifra hvilken russe buss man skal være med på og vi ser fortsatt eksempler på sosiale medier hvor det legges ut bilder og video av fester som tydelig er russeinspirerte.

Hva som avdekkes av "hjemme-alenefester" er tilfeldig og det er grunn til å tro at omfanget er betydelig større enn det som avdekkes (fester som politiet tilkalles til). Når det gjelder hvor i Bærum festene avholdes så er dette både i øst og i vest, men muligens en liten overvekt av øst; noe som er naturlig med tanke på overvekten av antall eneboliger i øst. Når det gjelder geografisk tilknytning på festdeltagerne så ser ikke politiet noen stor forskjell på om de har bostedsadresse i øst eller vest. Det er fortsatt politiets inntrykk at alkoholbruken eskalerer i det man begynner på videregående skole. Den geografiske tilknytningen med tanke på hvor det festes, gjenspeiles ved at ungdom på videregående skole går på skoler uavhengig av bostedsadresse.

Seksuallovbrudd

2019 er sammenlignbart med 2018 når det gjelder henvendelser til forebyggende vedrørende seksuallovbrudd, begått av personer bosatt i Bærum. Den registrerte kriminaliteten er så å si identisk med året før, både når det gjelder antall fornærmede og antall mistenkte/siktet. Det er likevel ikke grunn til å tro at problematikken har endret seg vesentlig og det er også grunn til å tro at temaet er like aktuelt som tidligere.

Narkotika

Heller ikke her har politiet noen indikasjoner på at bruken er på vei opp eller ned. Vårt inntrykk er at det fortsatt er et høyt forbruk av illegal rus blant ungdom i Bærum (Ungdata 2019) og at det fortsatt er cannabis som peker seg ut som det mest benyttede illegale rusmiddelet.

Uten at det gjenspeiles i den registrerte kriminaliteten, så opplever politiet en økt rapportering av bekymring rundt miljøer som bruker cannabis i ungdomsskolealder. Det har i flere tilfeller vist seg vanskelig å kartlegge omfanget da en del av opplysningene ikke er konkrete nok til å gå videre med, men det er en utvikling politiet ser på med bekymring.

Vinning

Mindre tyveri står fortsatt volummessig for en stor andel av den anmeldte kriminaliteten begått av ungdom under 18. år som er bosatt i Bærum kommune. Fortsatt er det Sandvika storsenter som peker seg ut som gjerningssted. Når det gjelder antall forhold, ser man en relativt stor oppgang fra 2018 til 2019, og er opp fra 63. til 111. forhold. Dette handler sannsynligvis i stor grad om hvor mye ressurser og metoder vekttertjenesten på Sandvika Storsenter setter inn for å bekjempe problemet.

I 2019 har forebyggende avsnitt også jobbet med en gjeng som har begått en mengde bedragerier med data fra stjålne (eller tatt bilde av) bankkort, også kalt "Carding". Volumet var spesielt stort på vår og forsommer. Disse sakene er ferdig etterforsket og avgjort med ungdomsoppfølging i regi av Konfliktrådet. "Carding" er en type internettrelatert kriminalitet som det er viktig å være oppmerksomme på, men foreløpig har dette handlet om en relativt liten gruppe ungdom som har samhandlet.

Vold

Antall forhold med kjent gjerningsmann (kroppsskade/krenkelser/trusler) i 2019 var 24., mot 19. i 2018. Antall anmeldte voldslovbrudd (fornærmet bosatt i Bærum under 18. år) i 2019 var 55, ned fra 63. i 2018. Når det gjelder vold er det mørketallene som bekymrer politiet mest. Noe Ungdata 2019 konstaterer med tanke på hvor mange som har oppsøkt lege for behandling av skade som følge av vold (ca 75 personer). Dette tallet gjenspeiler ikke antall saker som er anmeldt til politiet.

Oppfølging av ungdom ved Forebyggende avsnitt, politiet i Bærum 2019

Forebyggende avsnitt ved politiet i Bærum gjennomførte 134 bekymringsamtaler i Bærum i 2019. Politiet vurderer ungdomssakene og gir oppfølging etter vurdering av behov. Politiet deler sine saker i tre kategorier. Se tabell under for inndeling og antall (saker som omhandler radikaliserings og ekstremisme er ikke tatt med her).

I 2019 var 80 ungdom under oppfølging hos forebyggende. Disse er fordelt slik:

Kategori alvorlighetsgrad/ oppfølgingsbehov	Antall
BEKYMRING (månedlig oppfølging)	68
RISIKO (oppfølging hver 14. dag)	10
TETT PÅ (ukentlig oppfølging)	2

Ekstremisme

I 2019 var 14 prosent av alle bekymringene som kom inn til Oslo politidistrikt, knyttet til Bærum kommune. Det kom inn 105 bekymringer totalt i Oslo politidistrikt. 33 prosent var knyttet til Islamistisk ekstremisme (IX), og i underkant av 60 prosent var knyttet til høyre ekstremisme (HX). Om man sammenligner tall fra 2018 ser vi at det er en nedgang i antall meldte bekymringer, dette er representativt for hele Oslo politidistrikt. I 2018 var tallene motsatt; det var 60 prosent meldte bekymringer innen IX og 40 prosent innen HX, for Bærum.

51 % av bekymringene politiet mottok i 2019 kom fra justissektoren, resten kom fra aktører utenfor denne sektoren. Dette illustrerer viktigheten av at vi er ute og holder foredrag, øker fenomenkunnskap og gjennom dette senker terskelen for at andre aktører melder bekymringer til politiet

Hva gjelder bekymringer fordelt på ideologi var det i 2019 en liten nedgang i antall bekymringer relatert til voldelig ekstrem islamisme og en liten økning i antall bekymringer relatert til høyreekstremisme. Nedgangen i antall bekymringer knyttet til IX kan blant annet skyldes «IS Kalifatets» fall og dermed bortfall av en felles mobiliserende sak for voldelige ekstreme islamister. Internasjonalt politisamarbeid har også vanskeliggjort utreiser for fremmedkrigere, som var en stor del av bekymringer politiet mottok i årene 2015 og 2016.

Håndtering og oppfølging knyttet til terrorangrepet på Al-Noor Islamic Centre på Skui vil ikke bli omtalt i denne rapporten. Tall fra andre land, som har hatt erfaring med terrorangrep, har rapportert inn flere meldte bekymringer etter et angrep. PSTs heving av trusselnivået knyttet til HX kan være medvirkende årsaker til antallet økte bekymringer. Det er naturlig at dette også gjelder for Bærum, og at noen av økningen innen HX kan sees i denne sammenheng.

BYDEL/KOMMUNE	AX	HX	IX	VX	ANNET ¹
Bærum (14%)	-	(60%)	(33%)	-	(7%)

2.3 Ungdomsundersøkelsen Ungdata 2019

Ungdata er lokale ungdomsundersøkelser, som tilbys til alle landets kommuner og fylkeskommuner. Ungdata dekker helheten i ungdommers liv og omfatter et bredt spekter av temaområder (foreldre og venner, skole, lokalmiljø, fritidsaktiviteter, helse og trivsel, rusmiddelbruk, risikoatferd og vold). Velferdsforskningsinstituttet NOVA ved OsloMet – storbyuniversitetet, har ansvar for gjennomføringen av ungdomsundersøkelsene i samarbeid med regionale kompetansesentre innen rusfeltet; Korus Øst for Bærum. Bærum kommune gjennomfører Ungdata hvert tredje år. Undersøkelsen har vært gjennomført i Bærum i 2014, 2017 og 2019². Resultatene viser at de fleste barn og unge har det godt i Bærum kommune, og på flere områder skåret vi bedre enn landsgjennomsnittet.

Undersøkelsen utføres på skolen og har en høy svarprosent. I 2019 var svarprosenten i Bærum 90 prosent på ungdomsskolen og 71 prosent på videregående skole.

2.3.1 Generell oppsummering av Ungdataresultater 2019

- De fleste er svært godt fornøyd med foreldrene sine
- De aller fleste har venner de kan stole på
- Bærums ungdom er litt mer fornøyd med lokalsamfunnet sitt enn ungdom i landet for øvrig
- De aller fleste er fornøyd med skolen de går på, men en liten nedadgående trend siden 2014
- Ungdom bruker stadig mindre tid på lekser sammenlignet med tidligere år.
- Ungdom er mer hjemme og samtidig mer sosiale gjennom sosiale medier- jenter mer på sosiale medier, gutter spiller mer dataspill

¹ Bekymring knyttet til voldsfasinasjoner med uavklart ideologisk forankring.

² Ungdata ble sist gjennomført i 2017 og gjennomføres vanligvis hvert 3. år. Fylkeskommunen har pga. sammenslåingen, hatt et ønske om å samkjøre sine undersøkelser innad i nye Viken. Det har ført til at Bærum gjennomfører i 2019, ett år for tidlig.

- Når det gjelder troen på et godt og lykkelig liv har denne gått noe ned sammenlignet med tidligere år. Her ligger Bærum helt likt med landet for øvrig
- Ungdom trener mye; Bærumsungdom trener oftere enn gjennomsnittungdommen i Norge
- Mot slutten av ungdomskolen har hver fjerde elev drukket seg beruset
- Bærumsungdom ligger over landsgjennomsnittet på å ha prøvd hasj
- De fleste er fornøyd med egen helse
- Samtidig er det flere, særlig jenter som rapporterer om fysiske og psykiske plager
- Lovlydig ungdom; få regelbrudd.
- Omfang av seksuell trakassering på videregående skole er høyt. Jenter mest utsatt.

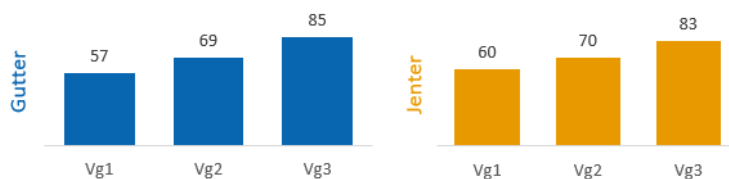
2.3.2 Oppsummering Ungdataresultater rus og kriminalitet 2019

Alkohol

Ungdata viser at det er stor variasjon i hvor gamle ungdom er når de begynner å drikke alkohol. Det store flertallet har ikke vært beruset i løpet av ungdomsskolen. På slutten av ungdomsskolen har omtrent én av fire opplevd å ha vært beruset. Tidstrenden i Bærum viser at i 2014 svarte 18 prosent av ungdomsskoleelevene at de hadde drukket seg beruset det siste året, mot 16 prosent i både 2017 og 2019. Sammenlignet med landet for øvrig ligger Bærum noe over landsgjennomsnittet på denne variabelen. Bruken av alkohol øker kraftig i løpet av videregående skole (se tabellen nedenfor). Tidstrenden for Bærum viser at tallene har ligget relativt stabilt de siste årene.

Prosentandel som har vært tydelig beruset siste år

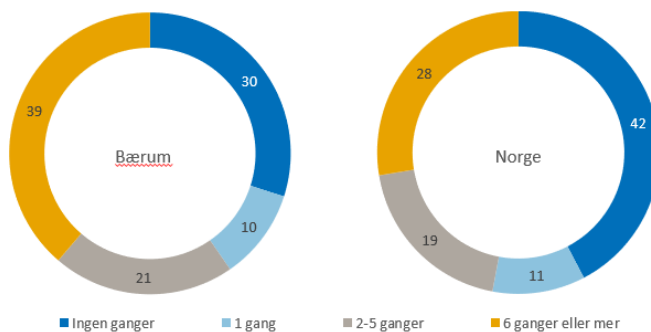
Blant gutter og jenter på ulike klassetrinn

Sammenlignet med landet for øvrig, svarer flere videregående skole elever at de har drukket seg beruset det siste året (se tabell nedenfor).

Hvor mange ganger har du drukket så mye at du har følt deg tydelig beruset i løpet av siste år?

Prosentandel av elever på videregående skole i Bærum og i Norge

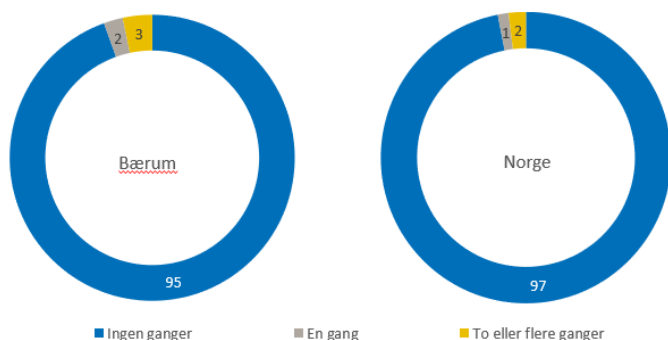

Hasj

Ungdata viser at relativt få elever på ungdomstrinnet har erfaringer med hasj og marihuana. Det har imidlertid vært en liten økning i omfanget av hasjrøyking på ungdomsskole det siste året. Bærum ligger litt høyere enn landsgjennomsnittet for ungdomsskole (se tabellen nedenfor).

Har du brukt hasj eller marihuana i løpet av siste år?

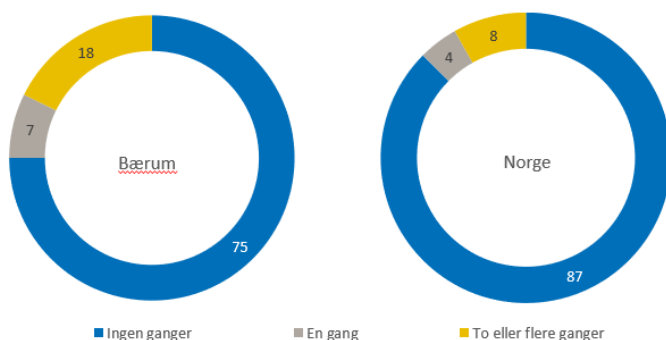
Prosentandel av ungdomsskoleelever i Bærum og i Norge

Bruken av hasj og marihuana øker betydelig gjennom tenårene, og det er generelt flere gutter enn jenter som har prøvd hasj. På videregående skole er andelen som har røykt hasj betydelig høyere i Bærum enn landet for øvrig (se under). Tallet har ligget relativt stabilt de siste årene. Resultater fra Ungdata viser også at relativt mange har fått tilbud om hasj/ marihuana. Nasjonalt viser Ungdata at det har vært en liten økning i andelen som har blitt tilbudt hasj.

Har du brukt hasj eller marihuana i løpet av siste år?

Prosentandel av elever på videregående skole i Bærum og i Norge

Vold

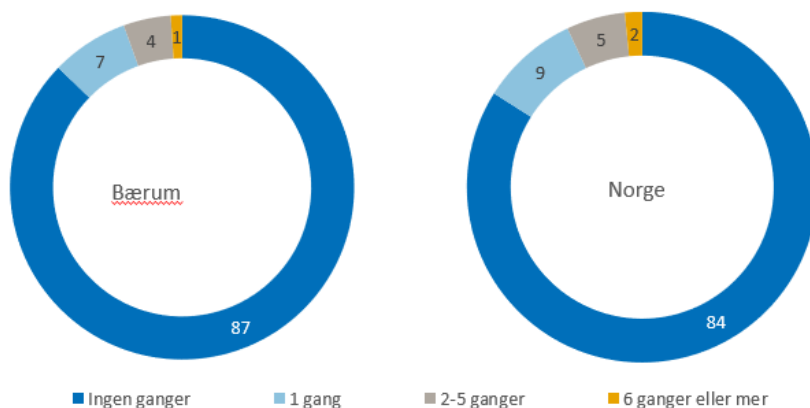
Ungdom er oftere involvert i voldsepisoder enn andre aldersgrupper. Volden kan ta ulike former og kan grovt sett deles inn i fysisk, psykisk og seksuell vold. Gjerningspersonene kan være både voksne og jevnaldrende. Tall fra Ungdata viser at Bærum ligger relativt likt som landsgjennomsnittet når det gjelder å være utsatt for vold. Cirka ti prosent av ungdommene sier at de har vært utsatt for vold det siste året. Tallet for Bærum har holdt seg stabilt de siste årene. Undersøkelsen viser at gutter er langt mer utsatt for vold enn jenter. Vi ser også på tallene for familievold at flere gutter rapporterer at de er utsatt for vold i hjemmet enn jenter, ni prosent gutter mot seks prosent jenter.

Regelbrudd

Ungdata viser at dagens ungdom generelt er veltilpasset og ikke spesielt opptatt av å bryte regler. Siden 2015 har det imidlertid vært en økning i andelen som begår regelbrudd, særlig blant guttene. I Bærum gikk andelen regelbrudd begått av videregående skole elever noe ned fra 2017 til 2019. Når det gjelder andel videregående skole elever som har vært i slåsskamp det siste året, ligger Bærum litt lavere enn landsgjennomsnittet.

Hvor mange ganger har du vært i slåsskamp siste år?

Prosentandel av elever på videregående skole i Bærum og i Norge

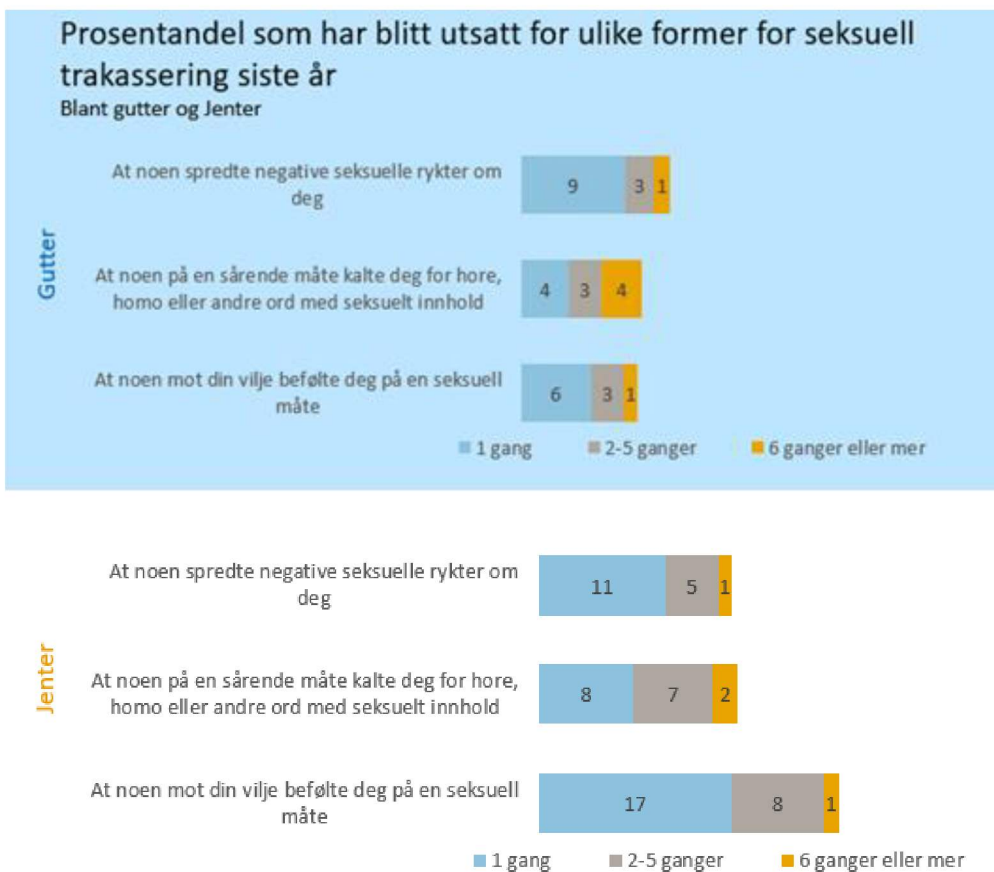
Tabellen under viser ulike former for regelbrudd begått av videregående skole elever i Bærum, fordelt på antall personer og antall ganger.

Seksuell trakassering

Seksuell trakassering kan defineres som uønsket og plagsom seksuell oppmerksomhet, og alvorlighetsgraden kan variere fra mindre alvorlige ytringer til aggressiv beføling og voldtekt. I Ungdata ble spørsmål om seksuell trakassering tatt med i den obligatoriske delen fra og med 2017. Spørsmålene er kun stilt til elever på videregående skole, og fanger opp ulike former for seksuell trakassering, som beføling, verbal trakassering og ryktespredning. Jenter er mest utsatt, og en betydelig andel ungdom har opplevd å bli befølt mot sin vilje på en seksuell måte minst en gang (se tabell under). Sammenlignet med landsgjennomsnittet ligger Bærum tre prosent høyere. Tabellene under viser ulike former for seksuell trakassering, antall og forskjellene mellom kjønn.

|

Seksuelle overgrep

Ungdata viser at 13 prosent av jentene og fire prosent av guttene melder at de har vært utsatt for at noen har presset dem til seksuelle handlinger. Fem prosent av jentene og to prosent av guttene svarer at noen, mot deres vilje, har hatt sex med dem mens de var for fulle til å motsette seg dette.

3. STATUS OG FREMDRIFT PÅ SLT INNSATSOMRÅDENE 2019

Gjøre SLT modellen kjent og benyttet

SLT styret i Bærum ble konstituert 8. november 2013. Styret utarbeidet mandat, målgruppe og innsatsområder. Innsatsområdene justeres årlig og siden oppstart har målgruppen vært spisset til ungdom i alderen 12-18/23 år. I arbeidet med å forebygge ekstremisme skal arbeidet favne alle individer uavhengig av alder.

SLT styret 2019 besto av:

- Leder: Anne Lene W Hojem representant for ordfører
- Nestleder: Stein Olav Bredli, leder for enhet Vest og stasjonssjef Bærum politistasjon.
- Ann-Gørild Kjeldsen seksjonsleder forebyggende enhet Vest
- Kristin Nilsen velferdsdirektør, representant for rådmann
- Susanne Kaaløy, seksjonsleder Oppvekst skole

Nytt styre ble konstituert 10. januar 2020:

- Leder: Lisbeth Hammer Krog, ordfører
- Nestleder: Stein Olav Bredli, leder for enhet Vest og stasjonssjef Bærum politistasjon.
- Ann-Gørild Kjeldsen seksjonsleder forebyggende enhet Vest
- Haakon Kvenna Veum, Leder Hovedutvalg barn og unge
- Kristin Nilsen velferdsdirektør, representant for rådmann
- SLT koordinatore Heidi Bjurstedt (frem til april 2019) og Mari Oppedal er styrets sekretærer. Stig Høstmark Kvande overtok SLT koordinatorstillingen etter Heidi Bjurstedt f.o.m 1.1. 2020.

SLT Koordineringsgruppen ble konstituert 2.4.14 og består av:

- Flyktningkontoret v/ Camilla Bildsten tjenesteleder
- Ungdom og fritid v/ Stig Terje Fallingen tjenesteleder
- Barneverntjenesten v/ Mira Coucheron avdelingsleder
- Helsetjenester barn og unge v/ Beate Druglimo avdelingsleder
- Ungdomsskoler v/ Hans- Marius Christensen rektor
- Veiledningssenter Asker og Bærum v/ Nina Camilla Steen
- Oppfølgingstjenesten v/ Pål Gustavsen
- Nav ungdomsteam v/ Ragnhild Ba Søreide avdelingsleder
- Voksenopplæringscenteret v/ Gro Sværen Skansen rektor
- Kriminalitetsforebyggende avsnitt - politiet i Asker og Bærum v/Ole Magnus Jensen, avsnittsleder.
- Oppfølgingstjenester psykisk helse og rus v/ Asgeir Bergseth tjenesteleder
- SLT koordinatore Heidi Bjurstedt (frem til april) og Mari Oppedal

Utøvende nivå/ ungdomsteam:

Det utøvende nivået i SLT modellen består av tre ungdomsteam som dekker alle ungdomsskoler og videregående skoler i Bærum. Teamene er inndelt etter geografisk beliggenhet og alder. Teamene kalles Ungdomsteam vestre Bærum 13-16, Ungdomsteam østre Bærum 13-16 og Ungdomsteam 16-23. Teamene skal drøfte trender og utviklingstrekk i ungdomsmiljøet, ikke enkeltsaker. Ungdomsteamene hadde første møte i september 2016. Ved oppstart møttes de hver fjerde uke, dette ble endret i 2017 til hver sjettede uke. Det holdes årlig en felles workshop på tvers av samtlige team der hensikten både er å sikre en tverrfaglig møteplass, og å tilby kompetanseheving om bestemte tema. I 2019 var tema for felles workshop "Konfliktrådet om ungdomsstraff og ungdomsoppfølging» v/ Peter Lindqvist og «Kriminalitetsforebygging» v/ Felles enhet for Forebygging Oslo politidistrikt, Bjørn Øvrum. Det ble også laget en felles oversikt over arrangementer for ungdom våren 2019, samt forslag til tverrfaglig oppfølging av disse.

I 2019 ble tre nye organisasjoner med ungdom som målgruppe, innlemmet i ungdomsteamene: Røde kors v/ Fellesverket aktivitetshus for ungdom, 13-20; samtaletilbud til ungdom i regi av den norske kirke, og Ung i jobb; arbeidsformidling for ungdom, eid av Arba.

Det er SLT koordinatorene som leder teamene og som løfter saker inn til SLT koordineringsgruppen.

Arbeidet med å gjøre SLT kjent og benyttet må jobbes med kontinuerlig. Det har i utstrakt grad blitt holdt foredrag, innlegg, møter og konferanser internt og eksternt i kommunen for å gjøre modellen

kjent. SLT har samarbeid med departementer, kompetansesentre og forskningsinstitusjoner og deltar i ulike nettverk.

I 2019 arrangerte SLT følgende tverrfaglige kurs:

- Tre dagers kurs i Motiverende Intervju (MI) v/ Korus Øst. MI – Motiverende Intervju – defineres som en samarbeidsrettet samtalestil som har til formål å styrke en persons egen motivasjon og engasjement i forhold til å gjøre endringer.
- *Hvordan kan vi fange opp og bistå unge som frykter tvangsekteskap eller å bli etterlatt i utlandet mot sin vilje?* Barnevernet og politiet
- Arrangert frokostseminarer. Tema for 2019 har vært;
 - Unntaksbestemmelsene i taushetsplikten; forvaltningsloven, helse m.m v/ Kommuneadvokaten
 - Hvordan skrive en god bekymringsmelding til barnevernstjenesten? Holdt to ganger v/ Barnevernstjenesten
 - Koordinerende enhets nye mandat v/ Koordinerende enhet
 - Hva er hatkriminalitet? v/ Oslo politidistrikt, Hatkrimgruppa
 - Alvorlig sosial tilbaketrekning v/ Utekontakten, Ressursteam for ungdom og Oppfølgingstjenesten.
- SLT arrangerte også for femte år på rad en fagdag om «ungdom, rus og ekstremisme» i samarbeid med Asker kommune. Hensikten med konferansen er å gi førstelinjetjenestene i kommunene en oppdatering på utfordringsbildet lokalt, samt å sikre kompetanseheving gjennom innlegg fra forskere og praktikere innen fagområdene rus, ekstremisme og ungdomstid. Kommunene søker om midler til konferansen årlig fra Kompetansesenteret for kriminalitetsforebygging.

Kriminalitetsforebygging

Forebygge radikaliserings og ekstremisme

Arbeidet med å forebygge radikaliserings og voldelig ekstremisme ble etablert og forankret i SLT modellen i 2013. Kommunen vedtok i 2015, i samarbeid med politiet, en lokal handlingsplan mot ekstremisme. Planen bygger på regjeringens handlingsplan og inkluderer 39 konkrete tiltak som er fordelt på kommune og politi. Planen ble revidert i 2018 og ny plan heter *for forebygging av hatkriminalitet og voldelig ekstremisme 2018-2021*. Denne ble utarbeidet i samarbeid mellom Bærum kommune og Oslo politidistrikt og vedtatt i kommunestyret i juni 2018. Denne er førende for arbeidet.

I PST sin trusselvurdering for 2019 beskrives utfordringsbildet nasjonalt slik: *Den mest alvorlige terrortrusselen i 2019 vil fortsatt komme fra ekstreme islamistiske grupper. Det vurderes som mulig at ekstreme islamister vil forsøke å utføre terrorangrep her i landet. Samtidig vil antall nye personer som radikaliseres til disse gruppene fortsatt være lavt.*

Det er lite sannsynlig at norske høyreekstreme vil forsøke å gjennomføre terrorangrep i 2019, ettersom de fremdeles fokuserer på radikaliserings og organisasjonsbygging. Det at enkelte innvandrings- og islamfiendtlige grupper ser ut til å øke sin tilstedeværelse i de norske høyreekstreme miljøene, vil utgjøre en særskilt utfordring det kommende året.

Det vurderes som svært lite sannsynlig at norske venstreekstreme vil forsøke å gjennomføre terrorhandlinger i 2019. Vi forventer imidlertid at den markante økningen i politisk motivert vold mot dem de definerer som motstandere, vil fortsette.

Trusselen fra høyreekstreme ble i løpet av 2019 oppjustert, etter flere høyreekstreme angrep internasjonalt. 10. august 2019 ble Bærum utsatt for et terrorangrep.

Terrorangrepet 10. august 2019

10. august 2019 ble Al Noor moskeen i Bærum utsatt for et terrorangrep og en ung kvinne på sytten år, Johanne Ihle Hansen, ble drept av sin stebror. Angrepene ble utført av en mann fra Bærum, motivert av høyreekstrem ideologi. Dette var en hendelse som rystet kommunen på mange måter og som har preget forebyggingsarbeidet i 2019. Håndtering og oppfølging av hendelsen vil ikke bli beskrevet nærmere i denne årsrapporten.

Dette er gjort i 2019:

- Videreutviklet og ferdigstilt en brosjyre om hatytringer og hatkriminalitet, med finansiell støtte fra Kompetansesenter for kriminalitetsforebygging. Kommune og politi har innhentet innspill til brosjyren og hatt dialog rundt hatytringer og hatkriminalitet med flere organisasjoner og råd. Brosjyren er utviklet av en medie- og kommunikasjonsklasse på en ungdomsskole i Bærum. Arbeidet hittil viser at det er behov for mer kunnskap og bevissthet rundt hatkriminalitet.
- Med tilskudd fra Kompetansesenter for kriminalitetsforebygging; sikret tettere oppfølging for personer som er utenfor arbeid og utdanning i Nav. Målgruppen inkluderer også personer som skal reintegreres etter endt soning.
- Opprettholdt dialogforum med frivillige organisasjoner og trossamfunn. I tillegg til ordinære møter har det blitt holdt egne møter med barnevernstjenesten og politiet. Hensikten med møtene er å «bygge bro» mellom kommunen og organisasjonene med hovedfokus på barn og unges oppvekstvilkår. I dialogforumet deltar også politiet. Forumet har finansiell støtte fra Kompetansesenter for kriminalitetsforebygging.

- Kommunen arrangerer konferanser, deltar i fagnettverk og holder foredrag på relevante tjenestesteder om tema radikalisering og ekstremisme. I 2019 deltok kommunen i følgende nettverk/ samarbeid:
- Nordic Safe Cities nettverket, initiert av Nordisk ministerråd. Hensikten er å dele kunnskap og erfaringer på tvers av de over 40 nordiske byene som deltar. I 2019 var det samlinger i Asker og Stockholm.
 - Sitter i National Stakeholder Group – Norway, i det EU finansierte forskningsprosjektet DARE (Dialogue About Radicalisation and Equality) i regi av Oslo Met.
 - Deltar i praksisnettverk med andre kommuner på Østlandet for erfaringsutveksling og læring.
 - Deltar i mentornettverket til Oslo kommune
- Det er gjort en grundigere vurdering av lovverket rundt samarbeid og informasjonsdeling på tvers av kommune og politi. Denne vurderingen vil brukes til å utarbeide en tydeligere veileder for tjenestene i kommunen. Dette arbeidet videreføres i 2020 sammen med Oslo og Asker kommuner og politiet.
- Veiledet, rådgitt og koordinert enkeltsaker ved behov.
- Påbegynt arbeidet med å gjøre kjent og etablere Trygghetsprogrammet i kommunen. Se under for egen rapport for 2019.

Trygghetsprogrammet

Oslo politidistrikt og Bærum kommune arbeidet kontinuerlig for at *Trygghetsprogrammet* skal bli kjent og benyttet slik at personer som blir utsatt for kriminalitet, skal få god oppfølging.

Trygghetsprogrammet er et tilbud til;

- alle barn og ungdom under 18 år som har vært utsatt for vold, ran, trusler eller seksuallovbrudd. Programmet kan tilbys i andre typer saker, ved behov.
- alle som har blitt utsatt for hatkriminalitet, uavhengig av alder.
- vitner i saker, ved behov.

Utsatte kan få oppfølging gjennom Trygghetsprogrammet også i saker som ikke er anmeldt.

Hovedmålet med programmet er at utsatte skal få tilbake sin trygghetsfølelse i det offentlige rom. En annen viktig faktor er å forhindre *reviktimisering* (økt sårbarhet for å bli utsatt for gjentatt kriminalitet), at ungdommen søker beskyttelse i ungdomsgrupperinger hvor det begås lovbrudd eller at utsatt ungdom selv blir utøver.

Resultater 2019:

- I 2019 er det registrert 103 aktiviteter knyttet til trygghetsprogrammet forebyggende seksjon i Oslo politidistrikt, Enhet vest
- Av de 103 sakene som er registrert har 44 barn vært i trygghetssamtale. 47 barn har fått tilbud, men har takket nei. 5 barn har ikke svart på henvendelser. Alle er kontaktet gjennom verge/foresatt. Fire voksne har vært i programmet som offer for hatkriminalitet.

Det er totalt seks saker som er overført til kommune eller bydel, med videre oppfølging etter trygghetssamtale.

Forebygge vold og seksuelle overgrep mot barn og unge

Etter politiske vedtak våren 2017 i hovedutvalg barn og unge og kommunestyret, startet arbeidet med en handlingsplan for å forebygge vold og seksuelle overgrep mot barn og unge. I 2018 og 2019 ble det arbeidet videre med å utarbeide handlingsplanen i samarbeid med barnehage, skole, helsetjenester, barnevern, fastleger, kriesenteret og politiet. Regionalt senter om vold og traumatisk stress og selvmordsforebygging (RVTS Øst) og Kompetansesenter for kriminalitetsforebygging (KFK) kvalitetssikret planen. Planen har vært ute på høring og høringssvar ble hensyntatt i forslag til ny plan. Planen ble endelig vedtatt i mars 2019. Hensikten med planen er å lansere en tredelt strategi for å forebygge vold og seksuelle overgrep mot barn og unge. Denne retter seg mot barn, foreldre og ansatte. Planen har fått navnet *Handlingsplan for forebygging av vold, seksuelle krenkelser og vold 2019-2022- En barndom uten krenkelser og vold- vårt felles ansvar!*

Handlingsplanen har følgende overordnede mål:

1. Sikre at barn og unge, fra svangerskap til fullført videregående skole, får tilstrekkelig informasjon og kunnskap om vold, seksuelle krenkelser og overgrep, rettigheter og hjelpeapparatets tilbud slik at de kan forstå og melde fra dersom de blir utsatt for vold.
2. Sikre at foresatte får tilstrekkelig informasjon og kunnskap om vold, seksuelle krenkelser og overgrep, skadevirkningene og hjelpeapparatets tilbud slik at de kan forstå og melde fra dersom de står i fare for å utøve vold, utøver vold eller blir utsatt for vold.
3. Sikre at ansatte som jobber med barn og unge har tilstrekkelig kunnskap og kompetanse til å kunne avdekke og håndtere saker der barn blir utsatt for vold, seksuelle krenkelser og overgrep.

Dette har vært gjort i 2019:

- Holdt innlegg om planen og arbeidet på «De er alle barn» – nasjonal konferanse om skadelig seksuell atferd i juni.
- Barnehager har hatt tema oppe på ulike møter for ledere og ansatte
- Det er utarbeidet en kompetansehevingsplan for ansatte og ulike e-læringsprogrammer er vurdert.

Den systematiske implementeringen av planen ble noe utsatt på grunn av terrorangrepet 10. august 2019 fordi dette medførte at forebyggingsfokuset ble noe endret. Arbeidet med å implementere tiltak som ikke enda er igangsatt, fortsetter i 2020. Det vil rapporteres på planen i egen sak.

Forebygge kriminalitet på nett

Forebygging av kriminalitet på nett gjelder innenfor alle SLT innsatsområdene. Kommunens mandat er å forebygge ved å utvikle barn og unges kompetanse innen digital dannelse. Dette arbeides det med i samtlige skoler i Bærum. Bærums digitale satsning i skolen bidrar til økt fokus rundt tema. Når det gjelder deling av bilder med seksualisert innhold er lovverket nedfelt i brosjyren «Sex- hvor går grensen?». Denne brosjyren distribueres kontinuerlig og er oversatt til seks språk. I 2019 ble brosjyren som er utarbeidet om hatytringer og hatkriminalitet ferdigstilt. Denne omhandler også kriminalitet på internett.

Rusforebygging

Selv om forskning viser at unge ruser seg mindre i dag enn tidligere, ser vi fortsatt, gjennom våre Ungdata resultater, at vi har en viktig jobb å gjøre i det rusforebyggende arbeidet opp mot ungdommene og dere foresatte. Kommunen må fortsette å jobbe godt med universelt rusforebyggende tiltak, samt fange opp de unge som trenger mer spissede tiltak.

Dette er gjort i 2019:

- Følger opp tiltakene i rusmiddelpolitisk handlingsplan rettet mot unge der hovedmålet på universelle tiltak er *at rusbruk hos barn og unge er redusert innen 2020*. Tiltakene som er vedtatt for å nå hovedmålet er blant annet en tredelt strategi inn i skolen som retter seg mot både lærere, foreldre og ungdommen. Det er viktig å fortsette det gode universelle forebyggende arbeidet og det anbefales å videreføre den etablerte tredelte strategien inn i rulleringen av ny rusmiddelpolitisk handlingsplan. På selekterte og indikerte nivå er hovedmålet å *begrense skadeomfang samt videreutvikling hos unge som står i fare for eller har utviklet et rusmisbruk*. Tiltakene som er vedtatt for å nå hovedmålet er blant annet å styrke lavterskeltilbudet til ungdom, styrke samtaletilbud til unge med rusproblematikk, samt utvidet tilbud om «ungdomskontrakt» til unge. Det oppleves som sårbart og potensielt utfordrende at tiltakene vi har knyttet til rusforebygging på selektert og indikert nivå i hovedsak er finansiert gjennom midler fra Fylkesmannen.
- Arbeidet med å få et felles budskap ut til alle foresatte om tema rus ble påbegynt i 2014. Det tverrfaglige arbeidet som ble gjort resulterte i et samarbeid med Kompetansesenter for rus region øst (KoRus øst) der ansatte fikk opplæring i *Utsett!*. *Utsett!* er et rusforebyggende foreldrerettet tiltak som ble implementert høsten 2016 på alle ungdomsskoler og på alle trinn. Forskning gir støtte til at foreldre har en særdeles viktig rolle i forebygging av rusbruk hos sine barn i ungdomstiden. Videre at ungdom i høy grad lar seg påvirke av hva foreldre formidler gjennom ord, handlinger og holdninger. Formålet med programmet er å utsette ungdoms alkoholdebut og å bidra til å styrke foreldrene i grensesetting. Programmet har også til hensikt å redusere bruk av cannabis ved å bevisstgjøre foreldre om bruk og skadevirkninger. I tillegg opplyses det om internett som marked for illegale rusmidler. Programmet er utarbeidet for foreldre til barn på 8- 10 trinn. En viktig del av programmet er å tilrettelegge for at foreldre kan sette felles regler og grenser for sine barn. Disse kan beskrives i en skriftlig overenskomst utarbeidet av foreldrene.
- *Utsett!* er implementert på alle ungdomsskoler i Bærum. Det jobbes kontinuerlig med *Utsett!* i tett samarbeid med ungdomsskolene, skoleledelsen og KoRus øst. Eksempelvis har KoRus Øst revidert *Utsett!* i 2019 ved å integrere tall fra kommunenes Ungdata ungdomsundersøkelse 2019 i foreldreforedraget, samt endret opplegget i tråd med innspill de har fått gjennom erfaringsmøte med kommunen og *Utsett!*s kontaktperson på hver enkelt skole. I 2018 spilte kommunen inn til KoRus-øst at vi også ønsket et større fokus på russetid i

10.trinns foredraget og Utsett! Ble i 2019 revidert slik at dette temaet også tas inn med et særskilt fokus.

- Arrangert et heldagsseminar om Cannabis for førstelinjetjenesten.
- Kartlagt behov for mer kompetanseheving om rus i ungdomskolene. På bakgrunn av dette vil det bli arrangert mer undersvining av ansatte i 2020.
- Koordinert og veiledet skoler som har ønsket bistand knyttet til tema illegale rusmidler.
- Russetid er et tema som opptar kommunen, politiet, fylkeskommunen, Statens vegvesen, foresatte og ikke minst ungdommen. I 2019 fortsatte det tverrfaglig og tverrsektorielle arbeidet. Strategier kommunen har landet etter dette tverrfaglige arbeidet:
 - ✓ Bedre samarbeid mellom utekontakt og politi i de aktuelle ukene det rulles og feires
 - ✓ Eget møte med russepresidenter og politisk og administrativ ledelse der hensikten er å ha en dialog med rusen om forventninger.
 - ✓ Samkjøring med fylkeskommunen på å innvilge eventuelle søknader om busskåring etter heldagsprøvene.
 - ✓ Formidle premisser/ krav til rusen vedrørende eventuelle søknader om kåring, blant annet ekstern arrangør som står for arrangementet, krav til sikkerhet, toaletter, opprydding osv. Disse kravene er skriftliggjort av Natur og idrett.

I tillegg har det vært samarbeidsmøte på tvers av politisk, administrativ ledelse, Ungdomsrådet, SLT koordinator og politiet for å se på hvordan vi kan bruke Ungdomsrådet mer aktivt i arbeidet med holdninger hos unge knyttet til russetid.

Samarbeid med ungdom og foresatte inn i SLT innsatsområdene

Samarbeid med målgruppen selv, og deres foresatte er viktig for at innsatsområdene og arbeidet skal treffe godt. Ved utarbeidelse av nye tiltak er det et mål at vi skal inkludere målgruppen. I 2019 har unges medvirkning inn i SLTs innsatsområder ikke vært godt nok ivaretatt. Forandringfabrikken var invitert inn på SLT konferansen i desember for å gi sitt perspektiv på tjenesteapparatets møte med ungdom. I 2020 vil unges medvirkning gis prioritet.

Natteravn: i 2019 har SLT koordinator tatt på seg ansvaret for å koordinere samarbeidet mellom de ulike natteravnene, utekontakten og politiet. Det er avholdt flere møter for erfaringsutveksling og samordning. Det er foreslått å utarbeide felles retningslinjer og utarbeide en plan for mer målrettet og samordnet oppsøkende virksomhet på tvers av natteravn, politi og utekontakt. Dette arbeidet fortsetter i 2020.

I 2019 har SLT koordinatorene holdt foreldreveiledningskurs (ICDP) for ungdomsforeldre. Det er et ønske å kunne fortsette med dette ved behov.

SLT koordinator deltar på foreldremøter og andre møter med FAU etter behov.

4. SLT I PRAKSIS

SLT koordinatorene drifter SLT modellen. I Bærum er det ordinært sett ansatt to SLT koordinatorene med ansvar for bestemte innsatsområder; henholdsvis ekstremisme og rus- og kriminalitetsforebygging. Koordinatorene samarbeider om fagområde forebygging av vold og seksuelle overgrep. Til felles har koordinatorene ansvar for å gjøre SLT modellen kjent og benyttet,

samt bygge nettverk både internt og eksternt. I 2019 hadde kommunen en SLT koordinator fra april og ut året. Fra og med 1.1.2020 har Bærum kommune to SLT koordinatorene.

4.1 SLT koordinatorens ansvar og oppgaver

SLT-koordinator handler på vegne av kommuneledelsen og skal være en pådriver og et bindeledd i det rus- og kriminalitetsforebyggende samarbeidet. Koordinatoren må ha nødvendig myndighet ut fra klare mål for hva kommunen ønsker å oppnå og hva som skal til for å nå målene. Målsettingen er at arbeidet som gjøres innenfor SLT skal bli en selvfølgelig del av informasjonsflyten på ledernivå.

Koordinatoren skal sørge for at de aktuelle samarbeidspartnerne møtes regelmessig, avdekker behov, synliggjør ressurser og initierer tiltak hos de ulike deltakerne i SLT-nettverket. SLT koordinator skal sørge for at de ulike aktørene får mulighet til å få en felles problemforståelse samt gjennomføre målrettet kartlegging der det er behov. Aktive, koordinerte tiltak er selve hovedkjernen i SLT-samarbeidet. Tydelige møtereferater, klare bestillinger og uttalte forventninger kan bidra til å sikre sammenheng i arbeidet. Dette er en viktig oppgave for SLT-koordinatoren. En viktig del av SLT koordinatorens rolle er, i tillegg til å følge opp strategisk arbeid, å bistå tjenestene når det oppstår problemer/miljøer med behov for en tverrfaglig innsats. SLT sitt mandat er å bistå med miljøutfordringer, ikke enkeltsaker. Når det gjelder enkeltsaker bistår SLT i veiledning, rådgivning og koordinering ved behov i saker som omhandler ekstremisme.

SLT koordinator sitter i Konfliktrådets ressursgruppe og koordineringsgruppe (KOG) for Ungdomsoppfølging og Ungdomsstraff. Ungdomsstraff retter seg mot ungdom som har begått gjentatt eller alvorlig kriminalitet og er et alternativ til fengselsstraff eller de strengeste samfunnsstraffene. Ungdomsstraff kan vare i inntil tre år. Ungdomsoppfølging retter seg mot ungdom som har begått ett eller flere lovbrudd. Ungdomsoppfølging kan var opptil ett år og kan ilegges av både påtalemyndigheten og domstolen.

4.2 Politiets struktur

Fra og med 1.mai 2017 ble Asker og Bærum politidistrikt innlemmet i Oslo politidistrikt. Flere funksjoner, som operasjonssentralen og arresten, båt – og hundetjenesten, ble fysisk flyttet til Oslo. Politistasjonene i Asker og Bærum ble opprettholdt som en felles geografisk driftsenhet sammen med Majorstua og inngår i enhet Vest. SLT samarbeidet fortsetter som før. Lederen for enhet Vest (Majorstua, Sandvika og Asker) er også leder for Bærum politistasjon, og er nestleder i SLT styret. Den nye politistrukturen tilrettelegger for et tettere SLT samarbeid også mellom de fire bydelene i Oslo som inngår i enhet Vest og Bærum og Asker kommuner. Bærum kommune har etablert et samarbeidsnettverk med SaLTo koordinatorene (Sammen Lager vi et Trygt Oslo) i de aktuelle bydelene samt med Asker kommune.

Enhet Vest (ENV) består av Asker, Bærum og Majorstua. I 2019 var kriminalitetsforebyggende seksjon enhet Vest delt i 2. avsnitt fordelt på 3. politistasjoner. Kriminalitetsforebyggende avsnitt Majorstuen og kriminalitetsforebyggende avsnitt for Asker og Bærum (fra 01.01.20 ble det opprettet et tredje avsnitt i Asker). I Bærum var forebyggende avsnitt 2019 besatt med følgende funksjoner: Seksjonsleder (ansvarlig for begge avsnitt), avsnittsleder, syv operative forebyggere, en radikaliseringskontakt og en fagpolitioverbetjent i 50% stilling. I tillegg ble det i 2019 ansatt en mangfoldskontakt som også har ansvar for Bærum Kommune (i tillegg til Majorstuen krets og Asker Kommune). Denne stillingen skal jobbe opp mot alle typer mangfold, og favner også innen forebyggende arbeid som for eksempel hatkriminalitet. Den er steds plassert i Bærum og samhandler med de forebyggende aktørene innen fagfeltet.

Når det gjelder radikaliseringsarbeidet, er det ansatt en radikaliseringskontakt per avsnitt. Alle stillingene er steds plassert i Bærum. Dette skaper et godt lokalt fagmiljø, og generer god samhandling mellom alle stasjoner, kommuner og bydeler. Det er også et tett samarbeid med radikaliseringskontakter som er knyttet til de øvrige politistasjoner i Oslo politidistrikt. Samarbeidet øker kvalitet og informasjon på både individ og systemnivå. Lokalt har vi fast møter med alle radikaliseringskontakter og PST.

4.3 Ungdomsteamene

Ungdomsteamene har til hensikt å ivareta behovet for tverrfaglig samhandling på systemnivå. Mandatet til ungdomsteamene er «å drøfte utfordringer knyttet til barn og unges oppvekst i nærmiljøet eller trender på tvers i kommunen. Teamene skal være handlingsorienterte, og sikre samordning av lokale tiltak». Formålet er å drøfte samarbeidssaker på systemnivå for å øke kjennskapen til hverandre og samordne innsatsen i det forebyggende arbeidet. Dersom behov og utfordringer ikke kan, eller klarer, å løses på utførende nivå, skal det løftes opp av SLT koordinatorene som leder ungdomsteamene. Videre orienteres SLT koordineringsgruppen om ungdomsteamene fast i sine månedlige møter.

Ungdomsteamene ble opprettet i 2016. De består av representanter for:

- Alle skoler, både offentlige og private i kommunen, og offentlige i fylkeskommunen.
- Ungdom og fritid ved fritidsklubber og Utekontakten
- Helsetjenester barn og unge v/ helsesykepleiere fra skolehelsetjenesten og rusforebyggende team
- PPT,
- NAV
- Oppfølgingstjenesten (fylkeskommunen)
- Politiets ungdomspatrolje.
- Barnevernstjenesten
- Røde kors v/ Fellesverket aktivitetshus for ungdom,
- 13-20; samtaletilbud til ungdom i regi av den norske kirke
- Ung i jobb; arbeidsformidling for ungdom, eid av Arba.

Saker løftet inn i ungdomsteamene i 2019:

Merk: alle ungdomsteam begynner med en oppdatering fra politiet på rus og kriminalitet siste periode. I tillegg løfter aktører inn utfordringsbildet lokalt, ved behov.

- Hvordan politiet jobber; når er det forebyggende som skal kontaktes og når er det akutt (operasjonssentralen)
- Oppfølging fra politiet ang. trusler på sosiale medier
- Temakveld for foreldre om rus
- Om foreldreveiledningsprogrammet «På bølgelengde med tenåringen»
- Om Fellesverket v/ Røde Kors
- Om politiets *Bekymringsamtale*
- Kartlegging: bruk av kniv blant ungdom
- Cannabis
- Hvem skal sitte i ungdomsteam? (Inkludere ikke-offentlige aktører?)
- Arrangementer fremover-gjennomgang
- Sosial kontroll
- Terrorhendelse
- Natteravner og samarbeid
- Rusplan og Utsett- implementering i skolene
- Ungdata 2019
- Ved bekymring for rus- hva er viktig?

- Status hp forebygging vold og seksuelle overgrep mot barn og unge
- Foreldreveiledning i kommunen
- Presentasjon brosjyre om hatkriminalitet
- Presentasjon revidert «Veileder ved bekymring»
- Bekymringer knyttet til område eller miljø på skoler

4.4 SLT Koordineringsgruppen

SLT koordineringsgruppen er satt sammen av kommunale tjenester relevante for målgruppen, samt representanter fra politiet og fylkeskommunen.

Saker som har vært i SLT koordineringsgruppen 2019:

Alle koordineringsgruppemøter begynner med en oppdatering fra politiet på rus og kriminalitet siste periode. I tillegg løfter aktører inn utfordringsbildet lokalt, ved behov. I tillegg informeres det om tema i ungdomsteam.

- Trygghetsprogrammet
- Oppfølging foreldreveiledning i kommunen
- Bekymring for utreise og koranskoleutfordring Bærum?
- Sinnemestring
- Skadelig seksuell adferd
- Ekstremisme
- Handlingsplan for forebygging av vold og seksuelle overgrep
- Besøksforbud; informasjon fra politiet
- Bekymring rus miljø
- Russetid
- Negativ sosial kontroll
- Barn som er på skole i utlandet-omfang og retningslinjer
- Netthets/trusler/mobbing
- Oppfølging rutiner rus
- Eksterne aktører i ungdomsteam
- Russ og Kadettangen
- Hatkrim rapport
- Brosjyre om hatkriminalitet
- Dialogforum
- Sandvika sentrum
- SLT konferanse med Asker
- Hva gjør ungdom og fritid når de tar en rusa person (cannabis) på jobb?
- Frokostseminarer 2019, forslag til tema
- Ungdomskriminalitet- statistikk for 2019
- Terror New Zealand og Sri Lanka-påvirkning her?
- Samarbeid rundt individer i "risikonen"
- Ungdomsundersøkelsen
- Kartlegging tro og livssynsorg.
- Rus
- Kartlegge hvilke tiltak vi har når gjelder miljøutfordringer (litt rus, litt krim, uro etc) både for foreldre, skole og elever
- Kartlegging tro og livssynsorg.
- Rus
- Kartlegge hvilke tiltak vi har når gjelder miljøutfordringer (litt rus, litt krim, uro etc) både for foreldre, skole og elever
- Ønske om «kokebok» for foreldre til ungdom.
- Politiets ressurser
- Avslutning 10. klasse og videre samarbeid natteravner
- Erfaringer om inkludering fra Belgia

- Vurdering taushetsplikt og unntaksbestemmelser v/ kommuneadvokaten
- Oppdatering politiet
- Bekymringer unge voksne psykisk helse og rus
- SLT innsatsområder 2020- hvor vil vi i 2020?
- Forskningsprosjekt ekstremisme
- Tiltaksoversikt
- Bekymringer knyttet til område eller miljø på skoler

På samme vis som foregående år har koordineringsgruppen fått i oppgave å skrive ned sine erfaringer med SLT i 2019; *hva fungerer og hva fungerer ikke, hva bør endres?*

Dette fungerer

- For oss som sitter i koordineringsgruppen er det en god arena for informasjonsutveksling. Vi blir oppdatert på aktuelle saker og har drøftingspartnere når vi har saker å ta opp.
- Det er en god struktur på møtene. Det som blir tatt opp blir fulgt opp på en god måte og vi får tilbakemeldinger på hvordan det går i sakene
- Godt forankret i ledelse hos både kommune og politi. Flott og avgjørende at kommunen fortsatt satser på to koordinatore og at de nå er plassert etter intensjonen; strategisk i kommunen sin organisasjon.
- Vi er meget fornøyde med samarbeidet og ser at SLT er en av de viktigste instansene i kommunen hvor vi kan løfte utfordringer i flyktinggruppen og hvor SLT forankrer det videre både på system og individnivå.
- Viktig at det fortsetter å være ett organ hvor vi kan løftet systemsaker, men også viktig at det er rom for at SLT kan fortsette å veilede i enkeltsaker og kan gå inn og koordinere der det er relevant, som i Moske hendelsen hvor flere instanser bidro.
- SLT er viktig for å få løftet sårbare grupper og det blir tatt opp videre og løftet.
- Viktig aktør å drøfte enkeltsaker med, og bistå inn i videre gode løp og veilede.
- SLT kontakten er viktig for å sikre ett god samarbeid med politiet og ansatte ved enkeltsaker, skaper trygghet og senker terskelen for å løfte ulike saker.
- Vi opplever et veldig produktivt og godt samarbeid med kommunen/SLT og øvrige samarbeidspartnere. Dette samarbeidet er veldig godt forankret i vårt felles forebyggende arbeid mot radikaliserings og voldelig ekstremisme.
- Alt i alt svært fornøyd med arbeidet som leveres.
- Det er mye kompetanse i den koordinerende gruppen
- Faste informasjonssøker fra SLT, fra politiet mm er bra

Forbedringspotensialet

- Alle tjenester implementerer "SLT-kvarteret" i relevante fora på eget tjenestested.
- Gjøre SLT kjent som verktøy – spesielt hos skole.
- Oppmøte fra tjenestene, spesielt i ungdomsteam (Øst).
- Start med oppfølgingspunkter fra forrige referat/ viktig med ansvarliggjøring av aktører for tiltaket
- Valgt utviklingsområde drøftes med rapport fra utvalgt gruppe (vi bør velge et par fokusområder hvert år, med egen handlingsplan)
- Eksterne innlegg

- Ønskelig med en deling av møtene i forhold til alder. Da vil møtet for tjenester som representerer den eldre målgruppen kunne delta i den delen av møtet som er relevant.

5. SLT SAMARBEID OG FORANKRING

En av forutsetningene for at SLT modellen skal fungere, er å forankre arbeidet innsatsen og de prosjektene man ser det er et behov for å utføre. Dette for å sikre at tjenestene og aktørene kjenner til hva de enkelte foretar seg. Videre at man oppnår bedre resultater fordi man på tvers av ulike aktører klarer å få til en koordinert, systematisert og faglig god innsats på flere områder samtidig. En slik felles faglig plattform vil også skape mer helhet i tiltakene, og kanskje viktigst; bidra til å gjøre veien kort fra bekymring til handling.

SLT har sine fagområder forankret i følgende politiske planer

- Handlingsprogram 2019-2021, <https://www.baerum.kommune.no/styringsdokumenter/handlingsprogram-2019-2022/3-barn-og-unge/>
- Rusmiddelpolitisk handlingsplan 2016-2020, <https://www.baerum.kommune.no/globalassets/om-barum-kommune/organisasjon/styrende-dokumenter/rusmiddelpolitisk-handlingsplan-2016-20202.pdf>
- Lokal handlingsplan mot forebygging av hatkriminalitet og voldelig ekstremisme. <https://www.baerum.kommune.no/globalassets/om-barum-kommune/organisasjon/styrende-dokumenter/handlingsplan-for-forebygging-av-hatkriminalitet-korrektur-10-sept.pdf>
- Handlingsplan for forebygging av vold, seksuelle overgrep og krenkelser 2019-2022, <https://www.baerum.kommune.no/globalassets/tjenester/sosiale-tjenester/ekstremisme-slt/handlingsplan-for-forebygging-av-vold-seksuelle-krenkelser-og-overgrep-2019--2022.pdf>
- Handlingsplan mot vold i nære relasjoner 2015-2019, <https://www.baerum.kommune.no/globalassets/om-barum-kommune/organisasjon/styrende-dokumenter/handlingsplan-mot-vold-i-nare-relasjoner.pdf>

SLT har følgende etablerte eksterne samarbeid

- Kompetansesenter for rus region øst (Korus Øst)
- Oslo met ved Velferdsforskningsinstituttet NOVA
- Konfliktrådet i Oslo og Akershus
- Nordisk ministerråd/ Nordic safe cities
- Kompetansesenteret for kriminalitetsforebygging (KfK)
- Regionalt ressurscenter om vold, traumatisk stress og selvmordsforebygging Øst (RVTS Øst)
- Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (Bufdir)
- Nasjonalt SLT nettverk og SaLTo nettverk
- Regionalt SLT nettverk
- Politiets kriminalitetsforebyggende forum
- Praksisnettverk ekstremisme
- KS

- Røde kors
- 13-20
- Ung i jobb
- Bærum tro- og livssynsforum
- Frivillige organisasjoner og trossamfunn
- Kommuner og bydeler
- Departementer
- PST

6. AVSLUTNING

SLT modellen er kommunens modell i det rus- og kriminalitetsforebyggende arbeidet og er inne i sitt syvende år. Bærum kommune er en stor kommune som har enkelte utfordringer på det rus- og kriminalitetsforebyggende feltet. Samtidig er kommunen godt rustet med kompetente og faglig sterke tjenester. Gjennom SLT modellen kan innsatsen bedre samordnes slik at målgruppen får systematiserte tiltak som står i samsvar med dagens utfordringsbilde.